

INFORMACIJE I SAVETI U POLJOPRIVREDNOJ PROIZVODNJI

BILTEN 7

Internet portal
POLJOPRIVREDNE
SAVETODAVNE I STRUČNE
SLUŽBE LESKOVAC

www.psssle.com

GOD. X BR.7
Štampano 17.07.2017.
500 primeraka

STR	TEMA	Opis	Napisao/la
3-4	Bolesti klasa žitarica i štete koje mogu prouzročiti kod ljudi i životinja	Sklerocije su toksične za čoveka i životinje	mr Gordana Jovanović
4-5	Šljivin smotavac	Smotavci su značajne štetočine u voćarskoj proizvodnji	dipl. inž. Bojana Karapandžić
5	Ljuštenje strništa	Ljuštenje - ugarenje je plića obrada zemljišta neposredno posle skidanja strnih žita	dipl. inž. Boban Stanković
6	Visoke temperature i njihov uticaj na laktaciju krava mulara	Ekstremno visoke temperature u letnjem periodu se negativno odražavaju	mr Dejan Randelović
6-7	Trulež plodova lešnika	Plodovi lešnika predstavljaju vrlo značajnu vrstu jezgrastog voća	dipl. ing. Mirjana Petrović
7	Šta je potrebno uraditi u voćnjaku u ovom periodu	Katastrofalne vremenske prilike u Jablaničkom okrugu znatno će uticati	mr Aleksandar Mitić
8	Uslovi za navodnjavanje u Jablaničkom okrugu	Ukupna poljoprivredna površina na teritoriji Jablaničkog okruga	Igor Ristić, dipl. inž.
8-9	Uslovi od kojih zavisi ekonomski uspeh poljoprivredne proizvodnje	Ekonomski uspeh poljoprivredne proizvodnje zavisi s jedne strane	Nenad Stefanović, dipl. ing.
10-11	STIPS	SISTEM TRŽIŠNIH INFORMACIJA SRBIJE	

AGROPONUĐA
BERZA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA SRBIJE

Bolesti klasa žitarica i štete koje mogu pričiniti kod ljudi i životinja

1. *Claviceps purpurea* - glavnica raži (Ergot of cereals and grasses)

- domaćini: raž, pšenica, ječam, ovas, tritikale i dr.

- karakteristični simptomi glavnice su purpurno crne, izdužene, povijene sklerocije u narodu poznati kao "pseći nokti", koje se razvijaju umesto semena na klasu žitarice. Sklerocije su toksične za čoveka i životinje. Ako se samelju sa žitom hleb koji se pravi od takvog brašna takodje je toksičan.

Ergotizam i alkaloidi iz sklerocija

Ergotizam je bolest koja nastaje kod ljudi koji jedu žito (brašno) u kome se nalaze sklerocije glavnice. Osim čoveka, i goveda mogu oboleti ukoliko se hrane travom obolelom od glavnice.

Simptomi trovanja kod čoveka su povraćanje, povišena temperatura ili osećaj hladnoće, bolovi u mišićima nogu, žutilo lica, pege na šakama i stopalima, drhtavica i usporene mentalne funkcije. Ljudi oboleli od ergotizma su histerični ili haluciniraju. Neki imaju grčeve u stomaku, dok se kod nekih na usnama javlja gangrena i one otpadaju. Kod gravidnih žena dolazi do odbacivanja ploda. Ponekad bolest može biti i smrtonosna.

Pojava ergotizma je naročito bila poznata u srednjem veku kada se raž više koristila u ishrani ljudi. Ergotizam je promenio kurs istorije najmanje u jednom slučaju. Poznato je da Petar Veliki nije uspeo da sačuva neke luke na Crnom moru 1772. godine, jer su vojnici hranjeni ražanim hlebom u kome je bilo sklerocija glavnice. Konji su, takodje, hranjeni glavničavom raži, pa su bili iscrpljeni i oslabljeni za rat.

Do trovanja je došlo i 1951. godine u Francuskoj, kada je četvoro ljudi umrlo, a 150 ih potražilo lekarsku pomoć, jer su za ishranu koristili brašno od raži u kome je bilo glavnice.

Ergotizam nastaje zbog delovanja alkaloida: ergometrina, ergometrinina, ergotamina, i ergotaminina, koji se nalaze u sklerocijama. Ovi alkaloidi su našli primenu u savremenoj medicini gde se koriste za stimulaciju kontrakcije uterusa pri porođaju, ubrzavaju perifernu cirkulaciju, kao i u lečenju migrene. Danas se za potrebe farmaceutske industrije sklerocije proizvode veštačkim zaražavanjem raži da bi se dobio što veći prinos sklerocija. Pokušaj proizvodnje sklerocija u laboratoriji nije dao zadovoljavajuće rezultate.

2. *Gibberella zeae* - trulež stabla, plesnivost klipa kukuruza i šturost klasova žitarica (*Gibberella stalk and ear rot of corn and scab of wheat*)

(anamorfni stadijum: *Fusarium graminearum* - ružičasta plesnivost)

- domaćini: pšenica, kukuruz i ostale žitarice.

- trulež klipa počinje od vrha kao crvenkasta plesan što je karakterističan znak ove bolesti. Ranije zaraze dovode do potpune truleži. Na takvim klipovima komušina je potpuno prožeta micelijom i zajedno sa svilom je spleljena uz klip i teško se odvaja. Između redova zrna razvija se beličasta micelija. Trulež zahvata zrno i širi se na kočanku, usled čega ona postaje krta i lako se lomi.

3. *Gibberella fujikuroi* - fuzariona plesnivost klipa kukuruza

(anamorf: *Fusarium moniliforme*)

4. *Gibberella fujikuroi* var. *subglutinans* - trulež klipa (zrna) i stabla kukuruza

(anamorf: *Fusarium moniliforme* var. *subglutinans*)

- javlja se na pojedinačnim ili grupi zrna, na kojima se obrazuje brašnasta navlaka od parazita beličasto krem boje.

5. *Penicillium* sp. - plesnivost klipa kukuruza

- patogen obično naseljava mehanički oštećena zrna, na kojima se formira navlaka zelene ili plavičastozelene boje.

6. *Aspergillus* sp. - plesnivost i trulež klipa

- uočava se crna ili zelenkastožuta prevlaka na zaraženim zrnima, kao posledica infekcije patogenom.

7. *Nigrospora oryzae* - plesnivost klipa kukuruza

- oboleli klipovi imaju slabo nalivena, štura zrna. Pri njihovoj osnovi obrazuje se sivkasta do crna navlaka od micelije i konidija gljiva. Karakterističan simptom je laka lomljivost koćanke, koja se uočava pri mehanizovanoj berbi kukuruza.

8. *Mucor* sp. - plesnivost kukuruza

- inficirana zrna kukuruza ovim patogenom dobijaju crnu boju.

9. *Botrytis cinerea* - siva trulež klipa kukuruza

- usled infekcije ovim parazitom uočava se siva izuzetno bujna micelijska navlaka.

Fuzarioze i drugi tipovi plesnivosti na uskladištenom kukuruzu se intenzivno razvijaju na vlažnim klipovima i u neuslovnim prostorijama u kojima se čuva, a izuzetno su štetni patogeni na kukuruzu. Veliki gubici nastali su u vreme gajenja američkih (u skladištima) i prve generacije domaćih hibrida (u polju i skladištima). U poslednje vreme plesnivost se povremeno javlja u jačem intenzitetu u koševima, s prosečnim štetama oko 10 %. Indirektni gubici mogu da budu još veći, jer se i u slabije zaraženim zrnima formiraju mikotoksini, koji izazivaju oboljenja domaćih životinja tipa mikotoksikoza. U našim uslovima najveće štete nastaju od ružičaste i fuzariozne plesnivosti klipa. Osušeni kukuruz koji se čuva u silosima pri neadekvatnom održavanju, takodje je podložan kvarenju, ali se štete često ne uočavaju niti registruju.

Mikotoksini (alfatoksin, ohratoksin i dr.) koje ove gljive luče u zrnu kukuruza i pšenice izazivaju razne abnormalne promene na životinjama, naročito kod prasadi - odbijanje hrane, povećanje vagine, zapaljive procese na unutrašnjim organima (slezina i dr.), a u slučajevima težih trovanja dolazi do uginuća životinja.

mr Gordana Jovanović

Šljivin smotavac

Smotavci su značajne štetočine u voćarskoj proizvodnji. Kada je u pitanju proizvodnja jabuke to je jabukin smotavac (*Carpocapsa pomonella*), odnosno breskvin smotavac (*Cydia molesta*) kod breskve, dok je u proizvodnji šljive to šljivin smotavac (*Grapholita funebrana*). Ovo je najznačajnija štetočina šljive kod nas. Šljivin smotavac prezimi kao odrasla larva u kokonu u kori nižih grana i stabala ili na biljnom supstratu. U našim proizvodnim uslovima ova štetočina razvija tri generacije tokom godine. Štete na plodovima šljive nanose larve. Leptiri su sa smeđe sivim prednjim krilima i svetlo smeđim zadnjim parom krila. Odmah po izletanju dolazi do kopulacije leptira i polaganja jaja. Iz jaja koja ženka polaže na plodove pile se larve koje se ubušu u plodove i hrane mesom ploda. Sveže položena jaja su beličeste boje, a pred samo piljenje larvi uočava se crna glava. Napadnuti plodovi prestaju da rastu. U jednom plodu se može naći više larvi. Plodovi u koje su se ubušile larve prepoznatljivi su po smolotočini koja curi iz njih, na mestu ubušenja larve. U njima su tamni hodnici ispunjeni izmetom larvi. Takvi plodovi dobijaju ljubičastu boju i opadaju. Larve često oštećuju i košticu u mladom plodu.

Dinamika leta leptira prati se feromonskim klopnama. Vizulnim pregledom plodova utvrđuje se prisustvo položenih jaja, njihova brojnost, kao i faza razvoja jaja (sveže položena jaja, zrela jaja pred piljenje - jaja na kojima se zapaža crna glava), piljenje larvi.

Hemijske mere borbe se izvode u vreme piljenja larvi, u cilju sprečavanja ubušivanja larvi u plodove. Na početku piljenja larvi preporučuje se primena insekticida sa ovoidnolarvicidnim delovanjem, dok se u vreme intenzivnog piljenja larvi preporučuje tretman insekticidom larvicidnog delovanja. Primenjuju se registrovani preparati, vodi računa o maksimalno dozvoljenom broju tretmana istim preparatom. Kod suzbijanja treće generacije mora se voditi računa o karenci preparata, odnosno vremenu berbe. U nepesticidne mere spada sakupljanje i uništavanje crvljivih plodova.

Praćenje (monitoring) štetočine, poznavanje njenog ciklusa razvoja, uz monitoring uslova sredine (

meteorološke stanice), praćenje faza razvoja biljke domaćina, omogućava model zaštite na osnovu ključnih bioloških događaja, odnosno izvođenje kontrolisanih, ekonomski opravdanih mera zaštite, te dobijanje dobrog proizvoda sa aspekta toksikologije i parametara kvaliteta, uz očuvanje životne sredine.

Bojana Karapandžić, dipl. ing. polj.

Ljuštenje strništa

Ljuštenje - ugarenje je plića obrada zemljišta neposredno posle skidanja strnih žita, mera kojom započinje jesenje obrađivanje oranica. Dubina ljuštenja je od 10-15 cm i zavisi od vlažnosti zemljišta, količine žetvenih ostataka, tipa zemljišta, klimatskih i vremenskih prilika. Ovu agrotehničku meru treba obaviti odmah posle žetve ili istovremeno sa žetvom, po mogućnosti stog dana.

Zaoravanje žetvenih ostataka pšenice ima niz prednosti. Zaoravanjem se biljni ostaci uključuju u proces kruženja organske materije u zemljištu, stimulira se biološka aktivnost zemljišta i pozitivno utiče na strukturu i vodno-vazdušne i toplotne osobine zemljišta. Osigurava se izvor energije za mikroorganizme, popravlja se biogenost zemljišta, pozitivno se utiče na strukturu zemljišta kao i na vodno-vazdušne osobine, popravlja se plodnost i produktivnost zemljišta. Zaoravanjem žetvenih ostataka, u toku njihovog razlaganja može doći do tzv. „azotne depresije“, (zbog smanjenja nitrarnog azota zemljišta i njegovog ugrađivanja u tela mikroorganizama). Za eliminisanje azotne depresije – pored redovnog đubrenja azotom, preporučuje se dodavanje azota do 0,7 kg na 100 kg suve biljne mase. Ova količina azota obezbeđuje nesmetano razlaganje biljnih ostataka i otklanja nedostatak azota kod narednog useva i tako se izbegava pojava azotne depresije. Količina žetvenih ostataka kod ozime pšenice iznosi 5-7 t/ha.

Po postojećim zakonskim propisima spaljivanje žetvenih ostataka je zabranjeno i predstavlja akt bezumne radnje. Ovim činom dolazi do potpunog gubitak organske materije i azota. Osim gubitaka u organskoj materiji vatra uništava koristan podzemni svet, ugrožava divljač, zagađuje okolinu i predstavlja veliku opasnost zbog mogućnosti nekontrolisanog širenja požara.

Savetodavac za ratarstvo i povrtarstvo
Boban STANKOVIĆ, dipl.ing.polj.

Visoke temperature i njihov uticaj na laktaciju krava muzara

Ekstremno visoke temperature u letnjem periodu se negativno odražavaju na svaku granu stočarske proizvodnje pa i na proizvodnju mleka kod krava muzara. Posebno temperature preko 30 stepeni ukoliko se zadrže u dužem vremenskom period dovode do raznih metaboličkih i digestivnih promena. Posledica tako visokih temperatura kod grla u periodu laktacije se manifestuje gubitkom apetita, umanjenom konverzijom i konzumacijom hrane, povećavaju se potrebe za vodom, što dovodi do smanjenja lučenja mleka i potpunog prestanka laktacije tj. proizvodnje mleka.

Objekti za krave muzare treba da budu maksimalno provetreni, redovno ih treba čistiti (ne zadržavati stajnjak), nesmeju biti prenaseljeni zbog temperature koja se oslobađa od samih životinja i dodatno vrši zagrevanje. Što se tiče ishrane obrok mora biti izbalansiran sastavljen od kvalitetnih hraniva kako bi krave muzare zadovoljile svoje potrebe u hranljivim materijama. Sa kvalitetnom hranom u obroku donekle bi uspeali da ublažimo pad same proizvodnje.

Ovaj problem je posebno izražen kod štala sa nisko spuštenim plafonom gde nije usklađena potrebna izmena vazduha tj. potrebe u kubnim metrima po grlu, loša ventilacija, zatvoreni objekti sa sve četiri strane i nije ostavljena mogućnost za njihovo otvaranje u ovakvim vremenskim prilikama.

Pri ovako visokim temperaturama preporuka farmerima je obezbeđenje dovoljnih količina sveže vode za napajanje krava muzara, koja treba biti lako dostupna životinjama u svako doba.

mr Dejan Randelović

Trulež plodova lešnika

Plodovi lešnika predstavljaju vrlo značajnu vrstu jezgrastog voća, cenjenu i na domaćem i na svetskom tržištu. Hemijski sastav jezgra lešnika je izvor velikog broja korisnih jedinjenja, kao što su ulja, belančevine, ugljeni hidrati, mineralne materije i vitamini. Evropska Unija nema ograničavanja zasada pod leskom, jer je svetska potražnja za lešnikom u stalnom porastu.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede subvencionise proizvodnju lešnika a Srbija za podmirenje sopstvenih potreba uvozi 95% ploda lešnika. U svetu najveći proizvođači su Turska, Italija, Španija, Grčka, USA, dok je Italija vodeći proizvođač lešnika u Evropi i njihov način uzgoja primer su svim svetskim proizvođačima.

Životni vek leske je 70- 100 godina, a plodonosi od 50- 70 godina. Leska sa rodnom počinje u 3-oj i 4-oj godini, period pune rodnosti počinje sa 7- 8 godina i ta puna rodnost traje punih 30- 50 godina. U svom punom rodu stablo daje 8- 12 kg, pri čemu oko 50% od ploda otpada na ljusku.

Trenutno u zasadima leske jablaničkog okruga primećuje se trulež plodova lešnika.

Trulež plodova lešnika – *Sclerotinia coryle*, *Monilia fructigenae*

Simptomi se vide na sasvim mladim plodovima koji promene boju, suše se i propadaju. Bolest se može pojaviti i pred berbu, takvi plodovi su sasušeni i teško se vade iz omotača. Posebno značajne zaraze ostvaruju se u kišovitom i hladnom proleću. Do zaraze dolazi na oštećenim plodovima od insekata, pesticida, mehaničkih povreda i slično. Hemijsko tretiranje se obavlja u vreme cvetanja i precvetavanja fungicidima na bazi aktivnih materija kao što su boskalid+ piraklostrobin, fludioksonil+ ciprodinil, kaptan, tiofanat-metil i dr. Po nekim autorima potrebno je i treće tretiranje u fazi listanja. Mehaničke mere suzbijanja su prikupljanje i uklanjanje zaraženih plodova koji su izvor zaraze u narednoj godini, pravovremeno suzbijanje insekata koji mogu oštetiti plodove, preventivna tretiranja posle vremenskih nepogoda (oluja, grad) i dr.

Sve je češća i pojava bakterijskih bolesti – *Xanthomonas campestris corylina* (palež)

Simptomi se mogu javiti na listu, mladima i resama i mladim plodovima. Na listu se pojavljuje palež po obodu lista i zahvata površinu između nerava. Ovakvo lišće se vremenom suši i otpada. Na zaraženim mladima dolazi do pucanja tkiva i odlazi do pojave ulegnuća. Ovakvi mladari usled dejstva vetra pucaju i lome se.

Ukoliko rano dođe do zaraze na resama one se suše i otpadaju. Ukoliko zaraza zahvati mlade plodove oni se smežuraju, suše se i otpadaju. Mere borbe od ove bolesti su korišćenje zdravog sadnog materijala, uklanjanje obolelih delova biljaka, sadnja tolerantnih sorata i dr. Od hemijskih mera može se preporučiti upotreba fungicida na bazi bakra.

Mirjana Petrović, dipl.inž.polj.

Šta je potrebno uraditi u voćnjaku u ovom periodu

Katrastofalne vremenske prilike u Jablaničkom okrugu znatno će uticati na prinose voća preostalih voćarskih kultura, a najviše će se odraziti na područja gde nema uslova za navodnjavanje i gde je dubina fiziološkog profila zemljišta plitka. Temperature vazduha su bile iznad proseka što je dovelo do uvenuća i klonutost nekih voćki. Veoma je bitno gde ima uslova obavezno voćarskim kulturama dodati vodu.

Navodnjavanje je veoma bitna mera nege u sušnom periodu, ali se mora obazrivo raditi i to u ovom kritičnom periodu sa velikim žegama obavezno uraditi u ranim jutarnjim časovima i kasnijim noćnim časovima. Zašto je ovo bitno, da ne bi izazvali stresne situacije kod voćki. Izvor vode su akumulacije i podzemne vode. U akumulacijama voda koliko koliko je umerene temperature dok iz dubina ona je često hladna i može izazvati stresnu situaciju kod voćki što bi se nepovoljno odrazilo na prinos.

U većini slučaja poljoprivredni proizvođači imaju sistem za navodnjavanje, i tako voda prolazeći dolazi do postepenog zagrevanja i nije toliko hladna te umanjujemo rizike od stresa. Što se tiče voćarskih kultura nema pravila ali najviše ove vremenske prilike utiču na sve a naročito na jagodasto voće jer ono ima najplići korenov sistem. Obavezno ko ima uslove umereno navodnjavati jagodu, malinu kako pre tako i posle berbe ali sada je najviše kupini potrebna voda. Da bi se se koliko koliko ublažila temperatura vazduha najbolje je na naslonu postaviti protivgradne mreže ili mrežu za zasen što znatno umanjuje temperaturu vazduha i razbija direktnu sunčevu svetlost.

Isto tako je veoma bitno i održavati zemljište u voćnjaku i nedozvoliti pukotine gde će doći do gubitka vlage iz dubljih slojeva. U održavanju zemljišta u vidu jalovog ugara podrazumeva se podrivanje kultiviranje i rotoreziranje, ali je sada veoma bitno usitnavanje zemljišta i zatvaranje pukotina a nikako ostaviti u vidu krupnih grudvi i frakcija i to uraditi samo jednom radi zatvaranje pukotina i očuvanja vlage iz dubljih slojeva. Isto tako je bitno i malčiranje i sprečavanje odavanje vlage iz voćnjaka gde ima uslova za ovu radnju.

Zelena rezidba kod voćaka je bitna pomotehnička mera ali u ovim kritičnim periodima mora se biti obazriv iz razloga veće mogućnosti za pojavu ožegotina na plodovima. Kod mladih voćki u formiranju predlažem uklanjanje jačih mladara iz unutrašnjost krune voćnog stabla i izolaciju vodilice i jačih dominantnih grana, nikako uklanjanje sitnih i manjih bočnih prirasta. Kod starijih voćki a naročito kod kruške ovo je bitno zbog štetočine kruškine buve koja pravi velike štete jer atomizer često u vršnom spratu dobro ne zaštiti mladare pa odozgo kreće pojava medne rose. Bitno je u ovom sušnom periodu omogućiti voćarskim kulturama što bolje uslove.

mr Mitić Aleksandar

Uslovi za navodnjavanje u Jablaničkom okrugu

Ukupna poljoprivredna površina na teritoriji Jablaničkog okruga je oko 143.000 ha. Površina koja se trenutno navodnjava je oko 14000 ha što iznosi oko 10% ukupne površine poljoprivrednog zemljišta. Prosek za navodnjavanje u Srbiji je oko 3-4%. Najčešće se navodnjava pored reka, i to Veternice, Južne Morave, Jablanice i Vlasine. Veliki deo se navodnjava u plasteničkoj proizvodnji gde je oko 75 % od ukupno navodnjavanih površina. Jako je mala iskorišćenost površinskih voda koja otiču u nepovrat, je se ne akumuliraju u malim akumulacijama. Investicije u male brdske akumulacije bi trebalo biti veća i tu bi se stvorili uslovi za navodnjavanje većih površina koje su pod voćarskim kulturama i mogle bi u kratkom periodu da se izgrade na zemljištu koje se ne koristi za poljoprivrednu proizvodnju (šikare i uvale).

Brdske akumulacije imaju dvostruku ulogu i to da sakupe vodu za navodnjavanje, a drugu da smanje poplavni talas koji najčešće dolazi iz bujičnih potoka i vrši eroziju zemljišta. U Leskovcu postoji preko 10 mikroakumulacija i one se isključivo koriste za navodnjavanje.

Navodnjavanje u povrtarstvu je najzastupljeniji oblik gde se najčešće koristi sistem kap po kap. U zaštićenom prostoru vredni povrtari imaju po tri žetve i oni se mogu da se mere po prinosima sa velikim evropskim proizvođačima. Proizvodnja paradjza i paprike se povećala za 30% u odnosu na prethodne tri godine. Budućnost proizvodnje će sve više zavisiti od navodnjavanja, tako da poljoprivredni proizvođači moraju strateški da razmišljaju i da bez navodnjavanja neće moći da budu konkurentni na tržištu.

Ministarstvo poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede svake godine sprovodi konkurs za iskop bunara za navodnjavanje, pumpi i prateće opreme za navodnjavanje, tako da poljoprivrednici imaju subvencije do 50% na vrednost ulaganja celokupne investicije u sisteme za navodnjavanje.

Igor Ristić, dipl.inž

Uslovi od kojih zavisi ekonomski uspeh poljoprivredne proizvodnje

Ekonomski uspeh poljoprivredne proizvodnje zavisi s jedne strane o ostvarenoj tržišnoj vrednosti proizvodnje, a s druge o visini učinjenih troškova koji su obuhvaćeni kalkulacijom. Ako je ostvarena pozitivna razlika ovih vrednosti veća, postignut je povoljniji ekonomski rezultat proizvodnje. Kako su troškovi segmentna koji proizvođači mogu direktno delovati, tako je potrebno analizirati njihovu strukturu i učinak na proces proizvodnje kroz stvaranje novih vrednosti. U voćarskoj proizvodnji kalkulacijom je potrebno obuhvatiti i uračunati prihode vrednosti voća koje opada pre berbe ako imavrednost sporednog proizvoda. Obično se uzima njihova tržišnavrednost. Zbrajanjem s tržišnom vrednošću godišnjeg roda izračunava se ukupan prihod. Suprotno prihodu su ukupni troškovi proizvodnje čija je struktura slična drugim vrstama biljne proizvodnje. Postizanje visokih prinosa često zaheva veća ulaganja u reprodukcioni materijal i u radnu snagu. Intenzivna voćarska proizvodnja je nezamisliva bez primene pesticida. Pa je potrebno utvrditi njihov udeo, ekonomsku učinkovitost i opravdanost. Po ekonomskim rezultatima vinogradarstvo predstavlja dugotrajnu visokovrednu proizvodnu orijentaciju. Temeljnou kalkulacijom ocenjuje se isplativost ulaganja u vinogradarsku proizvodnju u ukupnom iznosu, ali i pojedinačno. Vrednost šteta (gubitaka) kojeg nanose štetočine višegodišnjim zasadima, svake godine je sve znatnija, čemu treba pridodati i štete do kojih dolazi smanjenjem kvaliteta proizvoda, povećanjem troškova proizvodnje i prodaje, teškoćama u prometu itd. Manja i srednja poljoprivredna gazdinstva temelje ekonomsku analizu proizvodnje i poslovanja na podacima jednostavnog knjigovodstva koje ne daje preciznu sliku o uspešnosti pojedinih linija poljoprivredne proizvodnje. Stoga je preporuka proizvođač ima primena jednostavne evidencije troškova primenom „kalkulacije na temelju varijabilnih troškova“.

Varijabilni troškovi su troškovi koji zavise o stepenu iskorišćenja kapaciteta, a to su:

- materijalni troškovi (seme, mineralno i stajsko đubrivo, sredstva za zaštitu bilja),

- troškovi mehanizacije i
- troškovi ljudskog rada.

Drugu grupu troškova čine fiksni troškovi koji ne zavise od obima proizvodnje (amortizacija, kamate, osiguranje, zakupnina i sl.).

Pokazatelj ekonomskog uspeha svake linije proizvodnje (ili svake parcele) utvrđuje se kao razlika ukupnih prihoda (UP) ostvarenih realizacijom proizvoda na tržištu i učinjenih varijabilnih troškova (VT). Ta se razlika zove Doprinos za pokriće (Dzp) preostalih fiksnih troškova. $Dzp = UP - UT$.

Visina štete zbog smanjene ili izostavljene zaštite je sigurno daleko veća. U vinogradarskoj proizvodnji troškovi zaštite iznose do 80% od troškova reprodukcijanskog materijala dok u strukturi ukupnih troškova proizvodnje, njihov deo je 15-20%. Prema novijim podacima štetočine smanjuju prinos poljoprivrednih kultura u svetu za 42%, u Evropi za 28%. Iako voćarska i vinogradarska proizvodnja zahtevaju razmerno velika ulaganja, iskustvo je pokazalo da voćarska i vinogradarska proizvodnja može doneti i do 30 puta veći dobitak s određene površine u odnosu na oraničnu površinu zasejanu pšenicom

dipl.ing.polj.Stefanović Nenad

I tako. U Leskovac
mного ukusno...

Naša poljoprivreda i dalje raste!

KUPUJ
LOKALNO
IZAZOV!

www.psssle.com

**Cene voća i povrća - kvantnaške pijace u Srbiji
za period 03.- 09.07.2017. godine**

<i>Jedinica mere din/kg</i>	<i>Centralna Srbija</i>			<i>Vojvodina</i>	
	<i>Beograd</i>	<i>Kraljevo</i>	<i>Niš</i>	<i>Novi Sad</i>	<i>Subotica</i>
Banana (Banana)	115	120		130	
Breskva (Peach)	40	40	60	70	
Jabuka-Ajdared(Apples-Itdared)	95		90		
Jabuka Delišes zlatni (Apples Golden Delicious)	95		90		
Jabuka-ostala (Apples-other)	85	90		70	
Kajsija (Apricot)	55	70	60	120	
Kruška (Pear)	70	80	90	120	
Kupina (Blackberry)	180				
Limun (Lemon)	165	200	190	200	
Malina (Raspberrry)	200			150	
Nektarina (Nectarine)	45	50	60		
Orah (Walnut)	1200				
Pomorandža (Orange)	125	120	130	130	
Trešnja (Sweet cherry)	150				
Višnja (Cherry)	90				
Šljiva (Plum)	60				

<i>Jedinica mere din/kg</i>	<i>Centralna Srbija</i>			<i>Vojvodina</i>	
	<i>Beograd</i>	<i>Kraljevo</i>	<i>Niš</i>	<i>Novi Sad</i>	<i>Subotica</i>
Boranija-šarena(Spring bean-motled)	60	80		100	
Brokoli (Bruccoli)	100		150		
Dinja (Melon)	25			100	
Karfiol (Cauliflower)	100	100	150	100	
Krastavac-salatni (Cucumber for salad)	25	30	25	50	
Krompir (Potato)	30	30	25		
Kupus (Cabbage)	20	20	20	30	
Lubenica (Watermelon)	25		20	40	
Luk beli (Garlic)	250		230	600	
Luk cmi-mladi (Spring onion)	15	15			
Luk-cmi (Onion)	20	30	25	50	
Paprika-Babura (Pepper babura)	50				
Paprika-šilja (Pepper-shilja)	60	60	70		
Paradajz (Tomato)	65	70	40	100	

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 03. – 09.07.2017. godine

Jednica mere din/kg	Težina/ uzrast	Rasa	Centralna Srbija											Vojvodina						Dominantna cena-Srbija						
			Centralna Srbija											Vojvodina												
			Beograd	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica		Zrenjanin					
Bikovi	>500kg	SM	200	200	150	240	130																	200		
Dviske	sve težine	sve rase	280	250	260	260	280	320	300	300	280														280	
Jagnjad	sve težine	sve rase	170			180	230	230			220														230	
Jarad	sve težine	sve rase																								
Junad	350-480kg	sve rase							220																	
Junad	>480kg	sve rase						240																	240	
Kože	sve težine	sve rase			125			150			140														150	
Krave za klanje	sve težine	HF																							140	
Krave za klanje	sve težine	SM				160		150	150																150	
Krmače za klanje	>130kg	sve rase		160	110	100	120																		110	
Ovca	sve težine	sve rase	160	150	120	120	160	150	140	150	150														150	
Prasad	16-25kg	sve rase	250	230	210	200	270	200	280	280	220	230	250													
Prasad	<=15kg	sve rase	250	240			300	280	280	250	280														280	
Telad	80-160kg	SM				350		360	280	380																
Tovljenici	80-120kg	sve rase		200	170	160	160	160	170	180	100															
Tovljenici	>120kg	sve rase	180	130	120																					
Šilježad	sve težine	sve rase	200						200																200	

Republika Srbija

Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine

Za sve informacije iz oblasti poljoprivredne proizvodnje možete se obratiti
POLJOPRIVREDNOJ SAVETODAVNOJ I STRUČNOJ SLUŽBI LESKOVAC
tel. 016/212-246, fax. 016/254-639

V. D. Direktora Dalibor Cvetanović, 064/8110752

Savetodavna služba za ratarstvo i povrtarstvo

dipl. ing. Boban Stanković, 064/6454743, 016/273-364
mast. ing. Jelena Stojiljković, 064/8110750

Savetodavna služba za voćarstvo i vinogradarstvo

dipl. ing. Nenad Stefanović, 064/6454738
dipl. ing. Dalibor Cvetanović, 064/8110752
mr Aleksandar Mitić

Savetodavna služba za stočarstvo

mr Dejan Randelović, 064/6454732, 016/237-362

Savetodavna služba za melioracije

dipl. ing. Igor Ristić, 064/8110751

Savetodavna služba za zaštitu bilja

mr Gordana Jovanović, 064/6454735, 016/244-243
dipl. ing. Mirjana Petrović, 064/6454737, 016/237-363
dipl. ing. Bojana Karapandžić, 064/8110753